UPSEERILIITON LAUSUNTO VALTIOVARAINMINISTERIÖN EHDOTUKSEEN VUODEN 2019 TALOUSARVIOKSI

Upseeriliitto kiinnittää Puolustusministeriön hallinnonalan osalta huomiota kolmeen asiaan.

1. Henkilöstön lisätarve on tosiasia

Henkilöstöjärjestelmän kehittämisessä keskitytään ydintoimintaan ja tavoitellaan kustannussäästöjä. (10. Sotilaallinen maanpuolustus, henkisten voimavarojen hallinta)

On hyvä, että talousarvioesitykseen saatiin lisää 100 uutta tehtävää Puolustusvoimiin ja että puolueissa on tunnistettu Puolustusvoimien henkilöstön lisätarpeet. Upseeriliiton selvityksen mukaan jo tällä hetkellä on 200 upseerin vaje, minkä lisäksi tarvitaan lisää työntekijöitä myös muihin henkilöstöryhmiin. Valmius- ja tiedustelutehtävät tarvitsevat lisää resursseja. Upseereista 10 % on kansainvälisissä tehtävissä ja nämä tehtävät lisääntyvät tulevaisuudessa. Opistoupseereja vähenee vuosittain 30-40, vuoden 2022 jälkeen noin 100 vuodessa aina 2037 saakka. Opistoupseeriston vaativammat tehtävät (n. 40 %) ovat jo nyt upseerien tehtävänimikkeellä. Tämä poistuma tulee korvata jatkossa upseereilla. Upseereita ei voi värvätä pystymetsästä vaan koulutus vie aikaa. Tehtäväkokoonpanon täyttöaste tulee olla mahdollisimman korkea ja tästä tulee pitää kiinni. Viime vuosina täyttöaste on ollut vain 96-97 %. Kybertehtäviä ei voi kääntää nykyisistä tehtävistä, vaan niiden tulee olla uusia tehtäviä.

Perinteisesti puolustuksen kiinteät henkilöstömenot ovat olleet noin 30 % budjetista. Tämä ei perustu tieteelliseen faktaan vaan sopivaksi tunnistettuun resurssien jakoon toiminnan ja materiaalin lisäksi. Pohjoismaissa ei tunneta vastaavaa käytäntöä. Tanskassa henkilöstömenot ovat 75 % budjetista.

Talousarvion kirjaus henkilöstön osalta ei voi olla kustannussäästöjä tavoitteleva. Nyt pitää panostaa suorituskyvyn käyttäjään, koska se vaikuttaa suoraan puolustuskykyyn. **Henkilöstömenoja voidaan ja niitä tulee kasvattaa. Henkilöstön lisätarvetta varten tulee tehdä parlamentaarinen selvitys.**

2. Sotilaat tarvitsevat työajan suojelua

Työaikalaki päivitetään vastaamaan 2020-lukua. Sotilaat ollaan edelleen jättämässä sen ulkopuolelle. Puolustuksen oma laki on presidentti Kekkosen allekirjoittama 1970-luvulta eikä vastaa nykyaikaa miltään osin. Esimerkkinä operatiivinen toiminta valmiusaluksilla, joissa hoidetaan alueellisen koskemattomuuden valvontaa ja torjuntaa. Työajaksi luetaan 7,45 tuntia, mutta työpäivät ovat 16-18-tuntia. Pahimmillaan upseeri on ollut sitoutunut työhön valmius- ja varallaolovuoroissa yhtäjaksoisesti yhdeksän viikkoa. Sama jaksamisen ongelma on sotilaallisessa harjoituksessa. Työajaksi lasketaan 8,06 tuntia päivässä, mutta käytännössä harjoituspäivä on 16-18-tuntia, jonka jälkeen upseeri tekee muut hallinnolliset tehtävät. Laskelmiemme mukaan meripalveluksen ja sotilaallisen harjoituksen työajan lisääminen 12 tuntiin auttaisi merkittävästi jaksamisessa ja työstä palautumisessa. **Kustannusvaikutus olisi vain 3,5 miljoonaa euroa. Puolustuksen oma työaikalaki tulee päivittää 2020-luvulle.**

3. Lentäjien ulosmarssi on estettävä

Lentäjiä rekrytoidaan voimakkaasti siviilitehtäviin. Hävittäjälentäjän koulutus maksaa 7 miljoonaa euroa. Täydennyskoulutuskurssi ulkomailla maksaa 2,5 miljoonaa euroa. Tällä hetkellä on lähdössä useita lentäjiä, joista osa on koelentäjiä. Tähän meillä ei ole varaa. **Kalliiden lentokoneiden käytön kannalta on tärkeätä, että lentäjien jatkositouttamista kehitetään pidentämällä sitoumusaikaa ja nostetaan haitta- ja riskityön korvauksia.** Miljardi-investointeja ei saa pilata säästämällä henkilöstöstä.